

Szerkesztőségi Iroda:

Nagybeeskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
Hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagybeeskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 95. szám.

Előfizetési árak:
 Félévre ———— 24 kor
 Félévre ———— 12 „
 Negyedévre ———— 6 „
 Egy óra ———— 2 „
 — Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
 mindennap délután 5 órakor.

Szerda, április 27.

Az adótörvények felfüggesztése.

— április 27.

Az első kérdés, amelyet az ország kereskedő- és iparoskörei a jelenlegi kormányhoz intéztek, az volt, hogy az előbbi kormány által alkotott, a képviselőházban keresztül erőszakolt új adótörvények életbeléptetését halasztják el. Aki visszaemlékezik arra a nagy arányú, jogos agitációra, amely az új adótörvények képviselőházi tárgyalását megelőzte s aki tudja, hogy az országgyűlés a kereskedők és iparosok fől-szólamlását — a kereseti adó kontingen-tálásától eltekintve — figyelembe se vette, az természetesen fogja találni, hogy a kereskedelmi- és iparkamarák az új kormány legsürgősebb teendőjéül eme sérelem orvoslását jelölték meg. A kereskedők és iparosok eme felszólalása, kérelme meghallgatásra talált.

Rohonyi Gyula igazságügyi államtitkár Nagybeeskereken tartott programbeszédében bejelentette a Khuen Hédervár kormány azon elhatározását, hogy az előbbi kormány által megalkotott és a népre súlyos terhetek rovó új adótörvények életbeléptetését felfüggeszti mindaddig, míg abba a helyzetbe kerül, hogy igazságosabb adótörvényeket készítsen.

A kormány az új országgyűléstől törvényhozási felhatalmazást fog kérni ahhoz, hogy az adótörvények életbeléptetését felfüggeszthesse. Ehhez Lukács László pénzügyminiszter egy utóbbi audienciáján a koronától az előzetes szankciót már megkapta.

Az életbeléptetés felfüggesztése három törvényre terjed ki: az általános kereseti adóról, a jövedelmi adóról és a közszolgáltatások egyesítéséről szóló törvényekre. A tökékmataadó leszállításáról és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójáról szóló törvény 1911. január 1-én életbe lép. Hasonlóan életben maradnak a szintén adóleszállítást tartalmazó és már életbeléptetett törvények, a melyek a földadó leszállításáról, a házbéradóról és a földadó-kataszter kiigazításáról intézkednek.

A kormánynak ez a tervezett intézkedése bizonyára mély hatást fog gyakorolni az egész országban. Az ország kereskedőit és iparosait súlyos lidércnyomástól szabadítja meg, amely azóta, hogy a koalíció az adóemelést rejtő törvényeket megcsinálta, állandóan a lelken ült ennek a két osztálynak. A kormány módot fog keresni arra, hogy a keresztül kergetett, kelően meg se vitatott törvények helyébe igazságos, az egyenlő teherviselés és a teherviselő képesség helyes megítélésé alapján készült új adótörvények lépjenek.

Nem tudni, hogy miben fog állani a Lukács pénzügyminiszter által is már jelzett változtatás az adótörvényeken, de hihetőleg olyan lesz, amely kielégíti az adózó polgárságot, amely magában véve az egyévi fől-függesztést is nagy vívmány-

nak tekinti. Képzeltető, milyen kiválóan szociális jellegű, igazságos reform az, amelynek életbe nem léptetése okoz általános nagy örömet és meglepetést.

Felsőmuzslya inségkölsőne.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Nagybeeskerek, április 27.

Vettük a következő levelet:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Miután a „Délvidéki Ujság” szerkesztősége a „Felsőmuzslya inségkölsőne” felirású vezércikkére írt, mellékelt közérdekű helyreigazító levelemet csak a magánjellegű közleményekre szolgáló „Nyitlter” rovatban és az árszabály szerinti díjazás mellett volt hajlandó fölvenni, tisztelettel kérem, hogy ennek a „Torontái” című becses lapjában alkalmasabb helyet szoritani és azt mielőbb közölni sziveskedjék.

Nagybeeskerek, 1910. évi április hó 26-án.

Teljes tisztelettel

Kéler Ákos, m. főügyész.

E levél alapján közöljük a főügyész ur alábbi cikkét:

A „Délvidéki Ujság” f. évi április 22-ik napján kelt 91-ik számában „Felsőmuzslya inségkölsőne” felirás alatt megjelent cikket nem hagyhatom szó nélkül, mert az abban tárgyalt 8000 frtos kölcsönnyéből kifolyólag a keresetet 5169 kor. 72 fillér kölcsönhátralék és járuléka iránt a muzslyaiak ellen a helybeli kir. járásbírósnál f. évi március hó 26. napján 1910. Sp. II. 318. ügyszám alatt én adtam be és mert abban a cikkben a tényállás részint elferdítve, részint a valóságnak meg nem felelően van előadva, a vármegyének az illető adóssokkal szemben követett eljárására nézve pedig alaptalan gyanúsítások foglaltatnak.

Ugyanis nem áll az idézett hírlapi cikknek azon előadása, hogy a szóban forgó 8000 frtyi kölcsönt, mint inségkölsönt mintegy 700 felsőmuzslyai lakos 20—30 frtyával kenyérszükségletre vette volna föl, mert a megyei levéltárban bárki által betekinthező 6555/1894. számú alispáni iratok bizonyosága szerint a 8000 frtos kölcsönt a vármegye a „váltóadosságokba keveredett 116 felsőmuzslyai telepesnek a vagyonbukott perjamos—haulikfalvi takarékpénztárnál elhelyezett váltóik beváltására” engedélyezte, hogy a perlések és végrehajtások által előidézhető vagyoni romlásukat megakadályozza. Ezen kölcsönből tehát egy-egy kölcsönvevőre átlag 138 korona és nem, mint a cikk mondja, 40—60 korona esett.

Nem áll továbbá az, hogy a vármegye a szóbanforgó kölcsön visszafizetését nem követelte és nem is követelné, ha nem volna követelés, mert ugyanazon levéltári és a megyei ügyészségnél levő behajtási iratokból beigazolását nyeri azon tény, hogy adóssok tartozásuk törlesztésére folytonosan serkentettek, a megyei ügyészség által is számtalanszor, előbb egyszerűen, majd beperlés terhe alatt intré és felhiva lettek, végre, miután ezen behajtási módszer már sikertelen maradt, 1906. évi augusztus havában Poroszkay Béla, volt megyei főügyész a helybeli kir. járásbírósnál 1906. Sp. I. 686/1. ügyszám alatt 7026 korona 26 fillér kölcsönhátralék és jár. iránt ellenök keresetet indított, de kíméletből az 1906. évi szeptember hó 6. napjára kitézve volt tárgyaláskor a pert szüneteltette és ismét csak az intések és felhívások terére lépett.

A követelés tehát folyton behajtás alatt állott és pedig a legnagyobb előékenységgel és kímélettel, nem pedig úgy, mint azt a cikkirő mondja, hogy „Hajrá! kincstári ispánok, adóvégrehajtók, esküdtek, bírák neki állottak a végrehajtásnak.”

Nem áll különösen azon célzatos ráfogás, hogy azon követelést, melynek Makfalvay volt államtitkár is föl lett léptetve, a muzslyaiak ellen a szóbanforgó 8000 frtos kölcsön behajtása miatt szigorubb intézkedésekhez folyamodtak volna a vármegye intézői, mert ezen követelést a köztudomás szerint 1905. évi január hó 28. napján történt, a midőn is a muzslyaiak ellen még a fent említett egyszerű kereset sem volt indítva, mert az is csak 1906. évi augusztus havában lett beadva, végrehajtásról tehát szó sem lehetett még.

Nem áll végre a cikknek azon állítása sem, hogy a szóbanforgó 8000 frtos kölcsönből még fennálló hátralékot a vármegyének már nincs is joga adóssokon behajtani, hanem azt a földművelési kormánytól kell követelnie; mert a földművelési kormány csak arra vállalkozott a vármegyével szemben, hogy az adóssoktól, bebizonnyult fizetési képtelenségük miatt, be nem hajtható kölcsönrész a vármegyének meg fogja téríteni; minthogy azonban még mindig vannak olyan adóssok, akiknek fizetőképessége kétségtelen, úgy most még nem vehető igénybe a vármegye részére eme megtérítés.

Poroszkay volt megyei főügyész a mult évben nyugalmába lépve, a tőle átvett peres ügyek között a szóbanforgó 8000 frtos ügyet, mint folytatandót találtam s azért a keresetet a még kintlevő 5169 korona 72 fillér kölcsönhátralék és jár. iránt a helybeli kir. járásbírósnál 1910. évi március hó 26. napján beadtam, nemcsak azon célból, hogy az ügy már most végleg befejeztessék, hanem azért is, hogy a keresettel a kamatok elvülése is megakasztassék.

Mindezekből látszik, hogy Torontáivármegye intézői a többször említett ügyben a muzslyaiak ellen mindég a legmesszebbmenő engedékenységgel és kímélettel jártak el, és hogy azon gyanúsítás, mintha a szóbanforgó követelés behajtását a követeléstől irányítására használták volna föl, légből kapott ráfogás.

Egyébiránt teljesen érthetetlen, hogy miért jadjul föl cikkirő a 8000 frtos kölcsön adóssáért és miért kardoskodik mellettük, midőn ök maguk — úgy látszik — legkevésbé sem veszik tragikusan bepereltetésüket, mert különben az általam beadott kereset első tárgyalásakor tett azon javaslatomat, hogy addig, míg a vármegyétől fizetési haladékok kieszakozolnak és az ügyet bíróságon kívül rendezhetik, a pert szüneteltessék, ügyvédjük határozottan visszautasította és a tárgyalás elővételéhez ragaszkodott.

Miért panaszkodik tehát cikkirő a muzslyaiak beperlése miatt? Csak hogy gyanúsítson?!

Kelt Nagybeeskereken, 1910. április 24-én.

Teljes tisztelettel

Kéler Ákos,
m. főügyész.

Tájékoztató.

Május 6. Megyei áll. választmányi ülés.
 Május 8. Tiszti szék.
 Május 8. A jegyző-egylet közgyűlése.
 Május 8. A kultúregyesület jubiláris diszkozyűlése.
 Május 9. Tavaszti rendes közgyűlés.

IDŐJÁRÁS.

(A nagybeeskereki meteorológiai állomás időjárasi jelentése.)
 Április 27.

Barométer emelkedő, délután 1:38 órakor: 753.1 mm.
 Hőmérséklet: maximum 16.5 C., minimum 11.8. Csapadék:
 — Felhőzet: Cu—St. 10. Szélirány és erősség: NW. 3.

Jóslat a következő 24 órára: Enyhe. Nyugaton sok helyütt csapadék. Zivatarok.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 6 perctől másnap este 8 óra 38 percg; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percg; felhőzet: Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = bányafelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szél erősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

341—51

Temetkezési vállalati értesítés.

Tisztelettel batorokodunk Nagybeeskerek város és vidéke n. é. közönségét értesíteni, hogy sok éven át Pancsován fennállott temetkezési vállalatot utjonnan felszereltem és Nagybeeskerekre áthelyeztem. Elvállaljuk a legegyszerűbb, valamint a legegánsabb temetkezéseket a legolcsóbb — osztályok szerint beosztott — árak mellett. Szükség esetén kérjük vállalatunkat teljes bizalommal felkeresni és megbízatással támogatni. Megbízatások 1910. évi május hó 1-től. Polják Jakó bator kereskedésében felvétetnek. Raktár fa- és érekeporokban.

Kiváló tisztelettel

Éjjeli csemettyű Gimnázium-utca 13/510. sz. alatt,
 Telefon-szám 242.

Reiser István és Társa
 temetkezési vállalkozók.

VEGYEN!

224-22.16

Harisnyákat, napernyőket, kalapvirágokat
nemkülönböztetve minden egyéb
női tavaszi ruhákhoz való
diszítő cikkeket.

Benó Testvérek

ezelőtt Kokits A. F.
rövid-, divat- és játékszerkereskedés
Nagybeeskerek.
A pillangóhoz. Alapítva 1870-ben. Telefonszám 201.

HIREK.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van. Hétfő, szerda és pénteken déltől 7/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5 órától 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7 óráig nyitva van.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

— **Személyi hír.** Dr. Dellmanics Lajos főispán hivatalos útjából ma visszaérkezett Nagybeeskerekre.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Boross Sándor nagyszentmiklósi adóhivatali tisztet a X-ik fizetési osztályba sorozott adóhivatali segédde nevezte ki.

— **Hieronymi zombolyai utja.** Zombolyai jelentés alapján mi is megirtuk, hogy Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter május hó 1-én Zombolyára érkeznek. Most illetékes helyről vett értesülésünk szerint Hieronymi Károly nem május hó elsején jön le Zombolyára.

— **Elhunyt plébános.** A Csanádegyházmegyenek gyásza van. Basch Péter szarcsai nyugalmazott plébános tegnap reggel Wittenberger Antal kanonok temesvári házában meghalt. Az elhunyt plébános Kiskomlóson született és hatvanhárom évet élt. Törökbecsén kezdte meg működését, majd Kistelek, Aradszentmihályra, Temesvár-Gyárvárosba, Versecre, Ruszkabányára helyezték át, míg 1899 óta egészen nyugalomba vonulásáig Szarcsa községben álló plébánosa volt.

— **A gyermeknap.** A nagybeeskereki gyermekvédő liga sajtóbizottsága április hó 30-án délután 5 órakor a vármegyeház alispáni kistermében ülést tart, a melyen a május 8- és 9-ikén rendezendő gyermeknap ügyével fog foglalkozni.

Itt említjük meg, hogy az alkalmi lap szerkesztője Somfai János kéri azokat, akik a lap számára kéziratot óhajtanak adni, írásaikat szíveskedjenek legkésőbb május hó elsejéig okvetlenül beküldeni hozzá.

— **Uj vasut Torontálban.** A kereskedelmi miniszter a szeged-nagykikinda-nagybeeskereki egyesült helyi érdekű vasút részvénytársaság vasutvonalának Törökkanizsa állomásából kiágazólag Félegyháza község határára át a m. kir. államvasutak orosz államvasutak s innen tovább Kissziget, Majdán, Rábé, Óbá, Pusztakeresztur, Bolgártelep és Keglevichháza községek érintésével a magyar királyi államvasutak Nagyszentmiklós állomásáig vezetendő szabványos nyomtávú gőztüzemű helyi érdekű vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

— **Joanovics István meghalt.** Őszinte részvételt vesszük a gyászhiért, hogy Joanovics István udvari tanácsos, ny. kir. táblabíró és volt országgyűlési képviselőt tegnap reggel Nagy-kikindán szívszéllhűdés érte s meghalt. A boldogult élénk szerepet vitt közéletünkben s általános szeretet és tisztelet környékezte. Joanovics mindenkor hazafias érzésű szerb volt, aki lelkes buzgalommal munkálkodott a közös haza érdekében. Halálát kiterjedt előkelő rokonság gyászolja s elhunytja az egész Délvidéken mély részvételt kelt. Joanovics Torontál vármegye törvényhatóságának is tagja volt s halála hírére a vármegye székházára kitűzték a gyászlobogót.

A természetes Ferencz József keserűvíz már kis adagokban használva is biztosan és fájdalom nélkül hat. Szemben a legtöbb vásári módon fel-dicsért s külsőleg bármily tetszetős hashajtó-készítményekkel sem a beleket nem izgatja, sem általános rosszullétet nem okoz. A valódi Ferencz József-gyógyvíz ideális „természetes” tisztító hatásánál fogva még elgyengült emésztő szerveknél is alkalmazható, ami más hashajtószereknél tilos. Angolország legjelentékenyebb orvostudományi szaklapja a „Lancet” ezért a következőkben mondja el ítéletét: „A Ferencz József-keserűvíz mindig nagy értékű természetes ásványvíz, mely nagy figyelmet és kiterjedt alkalmazást érdemel”.

— **Halálozás.** Marschall Mihály jános-földi kántortanító hosszas és kínos szenvedés

után f. hó 26-án reggel 4 órakor elhalt. Halálát özvegye és 3 kiskorú gyermeke gyászolja, de gyászolja a legnagyobb részvétellel az egész falu közönsége, mert az elhunytat mindenki szerette és becsülte.

— **„Savoy” nagyszállója Budapest, VIII József-körút 16.** a Nemzeti Színház közvetlen közelében. A főváros legszebb és legmodernebb szállodája. 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés, villanyvilágítás. Lift. Hideg és melegvíz minden szobában. Szobák 3 koronától feljebb. Elsőrangú étterem. 326-66

— **Az agyonvert betörő.** E címmel temesvári jelentés alapján legutóbb közölt híreinkre vonatkozólag vettük a következő sorokat: A „Torontál” f. hó 23-án kiadott számában a napi hírek rovatában „Agyonvert betörő” cím alatt a kórházunkat is érintő, teljesen a légből kapott, és a valóságnak meg nem felelő hír jelent meg. A kórház érdekében tisztelettel közöljük, hogy kórházunkban van ugyan egy 2 év óta ápolt Balog Sándor nevű elmebeteg, de az illető sohasem szökött meg az intézetből és jelenleg is itt ápolatik. Még kevésbé felel meg a valóságnak, hogy a csendőrség megkeresést intézett a kórházhoz. Kérem tehát lapjukban a közölt valóságnak megfelelőleg a hirt helyesbíteni. Módos. 1910. évi április hó 25-én. Dr. Kálmán, kórh. igazgató-főorvos.

Színház.

* **Gál Gyula második vendégjátéka.** Tegnap este lépett föl másodszer Gál Gyula s ezuttal Parker nagyhatású drámáját, „A biboros”-t választotta föllépésül. A kitünő művész a címszerepet játszotta s ebben a drámai művésznél rendkívül halás szerepben remekül érvényesítette nagy drámai erejét. A külső drámai kitéréseket s a belső nagy viharos lelkiérzéseket egyforma művészettel juttatta kifejezésre s a közönség egész este zajos tetszéssel kísérte hatalmas alkáltságát, Szépen játszott, de ezuttal kissé színtelennek találtuk Sz. Rozsos Gizellát Filiberta szerepében. A másik Medici-fut egész lírai fölfogással érdekesen játszotta Szomoró Miklós. Turai Antal Strozzi nehéz szerepével nem tudott teljesen megbirkózni, de igyekezettel játszott. A kisebb szerepekben Niczkyné, Tihanyi, Solymosi, Sárvári Nusi, Iványi, valamint a többiek is megfelelőek voltak. Közönség ezuttal nem sok volt.

Ma este lép föl utoljára Gál Gyula és pedig Gerolamo „A becsstelenség” című drámájában, amelyben Carlo Moretti szerepét adja.

A pálinkamérgezésekről.

(Befejező közlemény.)

Nagybeeskerek, április 27.

II.

Miután a gyárilag előállított aethyl-alkohol ipari célokra szolgálja elsősorban, az ipari célokra pedig a megadózott szesz drága, úgy az ipari célokra adómentes szeszt árulnak. Hogy azonban az adómentes szeszt élvezet cikkül használni ne lehessen, a szeszt oly anyagokkal keverik, amelyek hozzákeverése által az élvezhetlenné válik. Ezen eljárást denaturálásnak nevezik. A denaturálás céljából az aethyl-alkoholhoz különös büzt gerjesztő anyagokat — pyridinbázisokat — és methyl-alkoholt kevernek.

Bár tény az, hogy a cukor erjedésénél methyl-alkohol is képződik, ez azonban igen csekély mennyiségű, holott a denaturálásához pedig igen sok methyl-alkoholra van szükség. Ezen a denaturálásához szükségelt nagymennyiségű methyl-alkoholt külön módon, külön gyárakban állítják elő, és pedig fának száraz lepárlása után, innét a neve faszesz. Ezek szerint a forgalomban levő methyl-alkohol nem erjedés eredménye, bár ez uton is képződik, hanem a fának lepárlása után állítatik elő.

A methyl-alkohol vegyigézet methángáz (CH₄), vagyis mocsárgáz képezi s tényleg a mocsárgáz is bizonyos vegyi processus után methyl-alkohollá lehet, míg az aethyl-alkohol gyöke bizonyos egyesülésben az aether adja.

Ezen, a fának (főleg puha fa) száraz lepárlása után támadó methyl-szeszt vagy faszeszt, bár főbb tulajdonságaiban ha nem is teljesen egyezik, de hasonlít a többi szesz tulajdonságá-

val (részegít, mérgez), csakis ipari célokra szokták használni s épen azért adómentes is. Ezen utóbbi körülménynél fogva lényegesen olcsóbb, mint a rendes aethyl-alkohol s nyilvánvaló ezen árbeli különbség indíthatja az embereket arra, hogy a drágább aethyl-alkoholt keverjék az olcsó methyl-alkohollal s ezen keverékből utánozzák a gyümölcsből készült szeszes italokat (pálinka, rum). A tapasztalat azt mutatta, hogy a methyl-alkoholból készült mesterséges pálinkát, rumokat a nép szívesebben itta, nemcsak azért, mert olcsóbbak, hanem, mert a torkukat jobban karcolta, jobban égette.

Methyl-alkohol volt, mint már említettem, azon szeszes italokban is, melyek ivása után a tömeges halálozások fordultak elő s így a methyl-alkohol idézhette elő a mérgezéseket.

Tény az, hogy az összes, a legújabb időkig megjelent s közhasználatu gyógyszerhatástani és méregtani tankönyvek, compendiumokban a methyl-alkoholról határozottan az van írva, hogy az nem mérgező, sőt tény az is, hogy a hivatalos gyógyszerkönyvek folyó évben megjelent legújabb kiadásában mérgezőnek nincs jelezve s így szabadon elárúsítható s tény az is, hogy nincs egyáltalán semmiféle a methyl-alkohol elárúsítását korlátozó vagy pláne tiltó rendelet és végül tény az is, hogy methyl-alkohol tartalmu italokat (denaturált szesz) kisebb mennyiségben isznak az emberek és nem hálnak el.

Az utóbbi években fordult az elő, hogy methyl-alkohollal kevert szeszes italok nagyobb mennyiségben való élvezete után tömegesen haltak el az emberek s 1908. év óta egyes szak-közlemények referálnak az ilyen tömeges halálozásokról, melyek az Egyesült-Államokban, Oroszországban és végül tavaly nálunk fordultak elő.

Ezen észleletek arra mutatnak, hogy vagy az eddigi tanítások helytelenek s a methyl-alkohol mégis mérgező, vagy pedig a methyl-alkohol gyártása közben oly vegyi melléktermékek is képződnek, melyek mérgezőek, de a melyeket vegyi uton még kimutatni nem lehet. Ezen eshetőségek bármelyike álljon, mindenesetre igaz az, hogy a methyl-alkohollal kevert szeszes italokba az aethylalkoholnál hevesebb mérgező.

A dolgok ily állása mellett érdeklődéssel várhatjuk a methyl-alkohollal kevert szeszes italok nagyobb mennyiségének bekebelezése után beállott halálozások ügyében megindult büntügyi vizsgálatok kimenetelét.

Ezek után még csak azt említem fel, hogy a napilapok értesítése és dr. Vajay Imre, a szatmárnémeti kir. törvényszék orvosának hozzántézett sorai szerint a szatmárnémeti kir. törvényszéknél a pálinkamérgezések ügyében a múlt héten megtartott büntügyi tárgyalás folyamán a kir. ügyész, dacára annak, hogy pálinkamérgezést folytán ott is két egyén elhalt, négy pedig súlyosan megbetegedett, a vádat eljettette azon indokolással, hogy a methyl-alkohol gyártása és elárúsítása hatóságilag meg van engedve, s hogy ezidőig nem volt közismeretes, hogy a methyl-alkohol mérgező.

Dr. Fialowski Béla,
kir. törvsz. orvos.

TÁVIRATOK

A helyzet.

Budapest, április 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A politikában is a hét-köznapok folynak most. A nagy izgalmak és események pihennek s csak a kisebb választási csatározások és korteskedések folynak. A hét következő napjai azonban már ismét mozgalmasabbak lesznek s a miniszterelnök is hazaérkezik ma semmeringi üdüléséből.

A király Budapesten.

Budapest, április 27. (A „Torontál” ered. távirata.) Bécsi jelentések szerint ma véglegesen megállapították, hogy a király május hó 11-én, szerdán érkezik Budapestre.

A miniszterelnök itthon.

Budapest, április 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) K h u e n - H é d e r v á r y Károly gróf miniszterelnök ma délután visszaérkezik a Semmeringről Budapestre s intézkedik az e heti rendes minisztertanács iránt.

Minisztertanács.

Budapest, április 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Illetékes helyről vett közlés szerint az e heti minisztertanács holnap vagy holnapután lesz.

Az új választások.

Budapest, április 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kormánykörökből eredő hírek szerint a választások kiírására, valamint az új országgyűlés összehívására vonatkozó rendelkezések május hó 10-ikén fognak megtörténni.

Kossuth Ferenc agitációs utja.

Budapest, április 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi párt köréből jelentik, hogy Kossuth Ferenc egészsége már annyira helyreállt, hogy legközelebb megkezdi agitációs körutját. Körútjának első állomása Abony lesz.

Apponyi a Délvidéken.

Budapest, április 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Apponyi Albert gróf e hét végén ismét folytatja körutját a Délvidéken. Apponyi szombaton délután Temesvárra érkezik s innen kocsin Szakálházára, majd Orczyfalvára megy, ahol Steiner Ferenc érdekében fog beszélni.

Tisza István a Vizivárosban.

Budapest, április 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A főváros II-ik kerületében, a Vizivárosban ma délután nagy gyűlés lesz Berzeviczy Albert érdekében. A vizivárosi gyűlésen részt vesz Tisza István gróf is, aki ismét nagy beszédet fog mondani.

Justh Gyula Kolozsvárott.

Budapest, április 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Kolozsvárról sürgönyzik, Justh Gyula az éjjel odaérkezett s ma délután részt vesz és beszél a függetlenségi nagygyűlésen.

A vasutasok és a választások.

Budapest, április 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Marx János a Máv. élnöke körrendeletet adott ki, a melyben biztosítja a vasutasok választási szabadságát.

A montenegrói fejedelem jubileuma.

Budapest, április 27. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Bukarestből jelentik, a montenegrói fejedelemnél jubileuma alkalmából tisztelgő román küldöttség szombaton utazik Montenegróba. A küldöttséget Budisteanu tábornok vezeti s több szenator a tagja.

A Duna árad.

Budapest, április 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A folytonos esőzések folytán a Duna veszedelmesen árad. A főváros közelében fekvő dunaparti községeket erősen fenyegeti a vízár s Budafokon az alacsonyabb helyeken fekvő házakat már el is öntötte a víz.

A szegedi katasztrófa.

Szeged, április 27. (A „Torontál” ered. távirata.) Ma meghalt a kórházban a gyufagyári katasztrófa tizedik áldozata. Az áldozat a súlyosan sebesült Ortner Antal fűtő, aki ma reggel halt bele súlyos sebeibe.

Határidő-üzlet.

Budapest, április 27. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárhatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (májusra)	23.14	—
Buza (októberre)	20.54	—
Rozs (áprilusra)	16.30	—
Zab (áprilusra)	13.12	—
Tengeri (májusra)	11.56	—

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.
 Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
 Kötkezelőség: EPERJES.

Kapható Nagybecskereken: Ros'a Béla, Fendler József fűszerkereskedésben, továbbá minden jobbírú fűszerkereskedésben.

Közgazdaság.

A nagybecskereki takaré- és előlegegylet alaptöke fölemelése.

Nagybecskerek, április 27.

A nagybecskereki takaré- és előlegegylet legutóbbi közgyűlésén, mint már röviden említettük, elhatározta az intézet alaptökéjének fölemelését. Az igazgatóságnak erre vonatkozó jelentését most egész terjedelmében a következőkben közöljük:

Tisztelt közgyűlés!

A folyó évi február hó 1-én tartott XXXV-ik rendes közgyűlésen hozott elvi határozat alapján indítványozzuk, hogy határozza el a t. közgyűlés az alaptökének 100.000 koronáról 1.000.000 koronára való fölemelését a következő módzatok mellett:

1. A 300.000 korona rendes tartalékalapból kihalasztatik 200.000 korona, mely a rendes alaptökéhez csatoltatik.

2. Az 1. alatti 200.000 korona 1000 darab egyenként 200 korona névértékű részvényre osztatik fel; és ezen 1000 darab részvény a jelenlegi részvényeseknek szabad (ingyenes) birtokába engedtetik át oly módon, hogy minden három darab régi részvény tulajdonosa egy ingyen részvényt kap, melyért darabonként öt korona kibocsátási költséget fizet.

3. Ezenszabad részvények előjogának gyakorlása végett a régi részvények szelvényekkel f. évi május hó 31-éig a nagybecskereki takaré- és előlegegylet mint részvénytársaság könyvelőségénél lebélyegzés céljából eredetiben bemutatandók és a darabonkénti 5 korona lefizetendő. Egyben megjelölendő, kinek nevére irattassanak az új részvények.

4. Miután csak minden 3 régi részvény jogosít egy ingyen részvényre, az 1, esetleg 2 darab régi részvény tulajdonosoknak darabonként 80 korona térített meg azzal, hogy a kibocsátandó szabad részvényekre további igényük nincs.

5. Az ily módon az intézet által megszerzett 1/3-ad részvény-igények 3 darabjéért az igazgatóság jogosítva lesz egy darab ingyen részvényt kibocsátani és saját hatáskörében eladni.

6. Az ingyenes (szabad) részvények az 1910. évi osztalékban részesülnek.

7. Ezen 1000 darab 200.000 korona névértékű ingyenes részvényen kívül felhatalmaztatik az igazgatóság további 1000 darab 200 korona névértékű új részvény kibocsátására, következő feltételek mellett:

a) Részvényeseinknek minden három darab régi részvény után elővételi jog biztosítatik egy darab új részvényre 245 korona kedvezményes árfolyamon. b) Az elővételi jog 1910. május hó 31-éig érvényesítendő és a régi részvények szelvényekkel az intézett könyvelőségénél lebélyegzés végett bemutatandók. c) A lebélyegzés alkalmával minden új részvényre ideiglenes elismervény ellenében 85 korona fizetendő be. A hátralékos 160 korona következő részletekben fizetendő: 1910. évi július 1-én részvényenként 40 korona, 1910. évi augusztus 1-én részvényenként 40 kor., 1910. évi szeptember 1-én részvényenként 40 kor. és 1910. október 1-én részvényenként 40 korona. A 245 korona befizetés teljes összegben, vagy a meghatározott részleteknél nagyobb összegekben tetszés szerint a kitűzött hatánapok előtt is teljesíthetők. d) A befizetett összegek után a lefizetés napjától 1910. évi december hó végéig 5% kamatot térít meg az intézet, mely kamat elszámolása az új részvények kiadásakor 1911. évi február havában történik. Az új részvények 1911. január 1-től a régi részvényekkel mindenben egyenlők; az 1911. évi nyereségben részesül-

nek, mihez képest az első szelvény 37. számú lesz. e) A 245 koronával teljesen befizetett ideiglenes részvényjegyek bevonása ellenében, 1911. évi február 1-től kezdődőleg névre szóló szelvényeivel ellátott eredeti részvények fognak kiadatni. f) Az új részvények fentebb meghatározott vételára fejében teljesített és a kitűzött hatánapokig ki nem egészített részfizetések visszafizetésére a befizetők igényt nem tarthatnak ugyan, és az ezekről kiállított ideiglenes részvényjegyek érvénytelenné válnak, melyek számaik megnevezésével 1910. évi október hó 15-én a Torontál napilapban hirdetmény útján semmisének fognak nyilvánítottatni és helyettük az igazgatóság jogosítva lesz más részvényjegyek, esetleg részvényeket kibocsátatni és szabad kézből eladni. Ha ezekért 245 korona nem érteknék el, a hiány az illető részvényes által már befizetett összegből pótolatik és az ezután még fennmaradó összeg kamat nélkül kezeihez kifizetetik. Ha ilyen részvény 245 koronánál drágábban adatik el, a többletbe nincs joga és csak az általa befizetett összeg bocsátatik kamat nélkül rendelkezésére. g) Részvényesi jog csak a teljesen befizetett eredeti részvény birtokosát illeti meg. h) A kibocsátandó 1000 darab új részvénynek azon része, melyre részvényeseink elővételi jogot a meghatározott kedvezményes ár mellett folyó évi május hó 31-éig nem gyakoroltak volna, szintugy a netán megsemmisített részvényjegyek pótlásával kibocsátott részvények általunk szabad kézből fognak eladatni.

8. Az ingyenes részvények költségeire befizetett 5000 korona, valamint a kibocsátott 1000 darab új részvény után befolyt — az alaptökére könyvelt 200.000 koronán felüli — 45.000 koronát kibocsátási költségek levonása után fennmaradó összegéből 10.000 korona árfolyam különbözőzeti tartalékalapra, a hátralék a tartalékalap javára fog könyveltetni.

9. A 75.000 korona különleges tartalékalap a rendes tartalékalapra könyveltetik.

10. A lebélyegzésre bemutatott részvények elismervények ellenében az intézetnél visszatarthatnak és az 1.000.000 korona alaptöke teljes befizetésével a részvények egyenkénti névértéke 200 koronáról 400 koronára emeltetik; miért is minden két darab 200 korona névértékű részvény helyett egy darab 400 korona névértékű, esetleg egyes darabokért 200 korona névértékű A és B-vel jelzett fél részvény fog szelvényekkel kiadatni. Az 1.000.000 korona alaptöke tehát 2500 darab egész — birtokosra szóló — 400 korona névértékű teljesen befizetett részvényre fog megoszlan, melyek egyes egész darabjai helyett szám és A és B-vel jelzett 200 korona névértékű fél részvények fognak kibocsátatni.

Ezen határozat a kereskedelmi cégjegyzésbe való bejegyzés végett kapcsolatosan az alapszabályok 5., 7., 8., 9., 52., 54., 56. §-ainak módosításával a helybeli kir. törvényszéknek bejelentendő és erre újabb közgyűlés összehívása nélkül az igazgatóság hatalmaztatik fel.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

2845/1910. tkvi sz.

344-3.2

Hirdetmény.

Rudolfsgnád község tkvi betétjei az 1886: XXIX. t.-c., az 1889: XXXVIII., az 1891: XVI. t.-c. és az 1897. évi 47532. sz. igazságügyminiszteri utasítás értelmében elkészülvén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. Hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t.-c. 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban és az 1891: XVI. t.-c. 15. §. a) p.-ban foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t.-c. 7. §-a és az 1891: XVI. t.-c. 15. §. b) p. alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutatják, evégből törlési kereseteket, azok pedig, akik valamely tehertétel átvételének az 1886: XXIX. t.-c. 22. §-ai, illetve az 1889: XXXVIII. t.-c. 15. §-a és az 1897. évi 47532. sz. igazság. min. utasítás 71. §. 4. p. s a 83. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket 6 hónap alatt, vagyis 1910. évi október 25-ik napjáig bezárólag a tkvi hatóság-hoz nyujtsák be, mert az e meg nem

SZALLITÁSI, BIZOMÁNYI, INCASSO FIOK-ÜZLET MEGNYITÁS NAGYBECSKEREKEN

Iroda: Szerb hitközségi palota. (Szerbtemplom-utca) Telefon 139.

PERL MÓR ÉS FIA : SZALLITÓK

Iroda: Szerb hitközségi palota. (Szerbtemplom-utca) Telefon 139

Elvállalunk minden a szállítási szakma körébe vágó megbízást. Eszközünk mindenemű szállításokat helyben és vidékre, továbbá butorszállításokat saját patent butorszállító kocsijainkban, valamint mindenemű beraktározásokat saját raktárainkban. Beraktározandó árukra előleget nyujtunk.

292-200.12

ALAPITTATOTT 1863. FŐÜZLET SZEGEDEN. ALAPITTATOTT 1863.

hosszabbítható záros határidő eltelte után indított kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t.-c. 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-oknak az 1889: XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat 6 hónap alatt, vagyis 1910. évi okt. 25-ik napjáig bezárólag a tlkvi hatósághoz benyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk nem fog többé figyelembe vétetni.

3. Hogy mindazok, akik az 1. és 2. p.-ban körülírt eseteken kívül a betétek

tartalma által előbb nyert nyilvankönyvi jogait, vagyis 1886: XXIX. t.-c. 12. §-a alapján történt felvétel esetén jogait általában bármily irányban sértve vélik — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek tartják — e tekintetben felszólamlásukat tartalmazó kérvényüket e tlkvi hatósághoz 6 hónap alatt, vagyis 1910. évi október 25-ik napjáig bezárólag nyujtsák be, mert e meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bi-

zottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a tlkvi hatóságnál átvehetik.

Vége ezennel közzétételük, hogy Rudolfsnád község eddigi vezetett tlkve hatályon kívül helyezett és hogy tlkvi ügyeinek ellátása és a tlkveinek vezetése 1910. évi április 5-ik napjától kezdve az 1855. évi dec. 15-ről kelt tlkvi rendelet és az erre vonatkozó későbbi törvények és rendeletek értelmében történik.

Kelt Perlaszon, 1910. évi április hó 5-ik napján, a kir. járásbiróság, mint tlkvi hatóságnál.

Bodnár Gábor,
kir. albiró.

A kiadmány hitelesít:
Wappler Gusztáv,
kir. tlkvezető.

**PADLÓ MÁZAK u. m.: EGLASINE, LINOLEUM,
BOROSTYÁNKŐ-MÁZ, PARKETT-VIASZ MINDEN
SZINBEN**

KAPHATÓK 340-22

A FEHÉR MACSKÁHOZ CIMZETT FÜSZER- ÉS CSEMEGEKERESKEDÉSBN,
NAGYBECSKEREKEN.

Hirdetmény.

A Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint részvénytársaság az életbiztosítással kapcsolatos betétüzletet bevezette

s e célból egy kiváló életbiztosító társasággal lépett összeköttetésbe.

Az üzletág lényege a következő:

A belépni szándékozó kötelezi magát 1 **koronás heti részletek** fizetésére. A befizetéseket nem kell feltétlenül hetenként eszközölni, előre esetleg több részlet is fizethető. Ezzel kapcsolatban minimális pótdíj ellenében egyszersmind életét is biztosítja.

15 év elteltével,

amikor az 1 koronás heti befizetés kamataival együtt 1000 koronára nő fel, ezt a teljes összeget, vagyis

1000 (Egyezer) koronát kézhez kapja.

Amennyiben azonban betevő már az első részlet befizetése után elhalálozna, az egész 1000 korona haladéktalanul esedékessé válik.

Ha azonban a díjak befizetését 15 év előtt megszüntetné, úgy

betétjét kamatos kamataival bármikor kézhez kapja.

Beléphetnek 20—60 évig terjedő életkorban levők.

Egy-egy ügyfél több 1000—1000 koronás tételt is jegyezhet.

Amidőn a nagyközönség figyelmét az észszerű takarékoság eme legújabb módjára tisztelettel felhívjuk, még csak azt jegyezzük meg, hogy az ország más helyein létesített hasonló rendszer a legmelegebb fogadtatásban részesült és ma már milliókra megy az összeg, melyet az országban ilyeneken jegyeztek.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál a

Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint részvénytársaság.